

SBI – ”ett nedgrisat ärende”

Härom veckan fick SBI nöjet att träffa två herrar och samtala om SBI:s tillblivelse. Herrarna var Wilhelm Forsberg Kulturborgarråd i Stockholms stad 1966–1970 och Gunnar Svensson borgarråds-sekreterare under samma period.

Gunnar Svensson berättade att han som ny tillträdd sekreterare 1966 fått en akt i sin hand som gick under benämningen ”ett nedgrisat ärende”. Det låg inget förakt i det, men själva ärendet hade karaktären av att ingen i stadshuset ”ville ta i det”.

Ärendet gällde ett nybildat barnboksinstitut som behövde en lokal för sin verksamhet. En stiftelse hade bildats i december 1965 med syfte att starta detta barnboksinstitut men de ekonomiska förutsättningarna var minst sagt besvärliga. Styrelsen bestod av en representant för Stockholms stadsbibliotek och eftersom Stockholms stad på så sätt redan var involverad i ärendet ville man gärna hjälpa till, även om det hela ansågs vara en statlig angelägenhet. Dessutom tyckte dåvarande kulturborgarrådet Wilhelm Forsberg att ”saken” var behjärtansvärd.

Det första man var tvungen att lösa var alltså lokalfrågan. Rivningskåkar och annat diskuterades. Till slut föll valet på ett hus som stod tomt och inte kunde nyttjas som bostadshus. Wilhelm Forsberg som gått i skolan på andra sidan Tjärhovsgatan och alltid försökt kika in på det hemlighetsfulla 1700-talshuset bakom planket fick den 24 oktober 1967 äran att inviga Svenska barnboksinstitutet i den rosa Slaktargården och därmed var saken biff.

Det är i år 40 år sedan Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet bildades. Lennart Hellsing hade fört fram idén i Sveriges ungdomsförfattareförening och formulerat hur ett sådant institut skulle kunna arbeta i *Tankar om barnlitteraturen* (1963; ny utg. 1999). Ett hus som helt ägnades barnboken genom tillgång på böcker och stöd till forskning och information till intresserade. Den blivande föreståndaren Mary

Ørvig hade under sina resor ute i världen och i kontakter med biblioteksfolk och forskare insett vikten av en resurs som skulle stärka framför allt barnbibliotekarierna i deras värv. Hon var dock inte helt nöjd med Slaktargården vilken hon förutsåg att institutet snabbt skulle växa ur. Wilhelm Forsberg har starka minnen av Mary Ørvig som han kallade "lilla flickan". Många gånger fick både han och Gunnar Svensson telefonsamtal från henne då hon ville diskutera idéer med dem och berätta om sina förestående resor och internationella konferenser. Wilhelm Forsberg menar att hon var visionären medan Lennart Hellsing var den drivande eldsjelen med jordnära och konkreta idéer. Han ansåg sig vara ett barnboksintresserat kulturborgarråd och "frälstes" av Lennart Hellsings idé och tyckte det var en väldigt rolig uppgift att ta i tu med.

Stiftarna var Stockholms stadsbibliotek, Stockholms universitet, Sveriges ungdomsförfattareförening och Svenska Bokförläggareföreningen. Dessa gav också ekonomiska bidrag i form av medel till inredning och hyra och förläggarna svarade för att nya barnböcker skänktes till samlingarna. Basen för boksamlingen kom från Sveriges ungdomsförfattareförening som gav ca 20 000 böcker ur sin samling. Den teoretiska samlingen utgjordes av i runda slängar 400 volymer. Mary Ørvig hade på sina resor utomlands samlat in en avsevärd mängd utländska handböcker. I dag finns det runt 65 000 barnböcker och ca 16 000 volymer teoretisk litteratur. Flera privata samlingar har donerats till institutet, bland annat av Lennart Hellsing. Svenska Tecknare tillkom som stiftare först i slutet av 1970-talet. I slutet av 1980-talet blev Kungliga biblioteket tillsynsmyndighet. Bidraget till verksamheten kommer numera från Utbildnings- och kulturdepartementet.

Mycket vatten har runnit under broarna sedan starten 1965 men SBI står fast kvar. Det viktiga arbete på olika fronter som drogs i gång på 1960-talet och som står inskrivet i stadgarna fortsätter. Läs om det i detta innehållsrika nummer av Barnboken.

Leve barnboken kan vi utropa! Och länge leve SBI.

Lillemor Torstensson